

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: UP I 02-043/24-74-2
Podgorica, 08.04.2024. godine

Na osnovu člana 40, 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktorica Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja čl. 85 stav 1, čl. 88, čl. 89 st. 1, čl. 95 st. 1 tač. 2 i 4 i 138 štav 3 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list CG“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17 i 82/20), čl. 13 st. 1 i 2, čl. 37 st. 1, čl. 58 st. 1 i čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 36/11) jer, na zahtjev Agencije, nije dostavio zaključeni ugovor (ugovore) o sponzorisanju programskog sadržaja „Igor i Vlado podcast“, niti druge akte kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa sponzorisanjem ovog sadržaja, kao i zbog toga što je u okviru emisija „Igor i Vlado podcast“, emitovanih dana 14. i 21.februara 2024. godine:
 - a) emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju,
 - b) propustio da oglašavanje (telepromociju) učini prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja,
 - c) na neprimjeren način označavao sponzora programskog sadržaja i direktno podsticao na kupovinu njegovih usluga.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) kršenja zabrane emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - b) kršenja obaveze emitera da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - c) kršenje uslova da sponzorisan program ne smiju direktno podsticati na kupovinu robe ili usluga sponzora, posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tačka 2 Zakona o elektronskim medijima i član 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - d) kršenje obaveze da kada je program sponzorisan u cjelini ili djelimično, mora jasno biti označen imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što je upućivanje na njegov/e proizvod/e ili njegovu/njegove uslugu/usluge ili njegov prepoznatljivi znak na primjeren način za programe, na početku, tokom i/ili na kraju programa (član 95 stav 1 tačka 4 Zakona o elektronskim medijima, član 58 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
 - e) kršenja obaveze emitera da Agenciji za elektronske medije, na njen zahtjev, dostavi sve podatke, informacije i dokumenta koja su neophodna za obavljanje regulatorne funkcije,

a u ovom konkretnom slučaju zaključeni ugovor o sponzorisanju programa (član 138 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, član 57 stav 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).

3. Nalaže se Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, kao javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“, da:
 - a) usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
 - b) dostavi Agenciji za elektronske medije zaključen ugovor (ugovore) ili druge akti kojima su regulisana prava i obaveze u vezi sa sponzorisanjem programskog sadržaja „Igor i Vlado podcast“.
4. Javno preduzeće „Radio Televizija Crne Gore“ je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“, u emisiji informativnog programa u periodu od 15 do 22 sata, u objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, kao javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“ upozorenje jer je dana 14. i 21. februara 2024. godine, u okviru emisije 'Igor i Vlado podcast' emitovao prikriveno oglašavanje i propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Emiter je upozoren i zbog toga što je na neprimjeren način označavao sponzora programskog sadržaja i vršio direktno podsticanje na kupovinu usluga sponzora, što je zabranjeno Zakonom.“
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanih programskih sadržaja Javnog preduzeća „Radio Televizija Crne Gore“, javnog emitera opšteg televizijskog programa „Drugi program Televizije Crne Gore“ (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je konstatovala da je dana 14. februara 2024. godine, u periodu od 22:18:48 do 23:21:21 sati (1 sat 2 minuta 33 sekunde) i 21. februara 2024. godine u periodu od 22:22:21 do 23:21:26 sati (59 minuta 5 sekundi) emitovao emisije sadržaja u pod nazivom „Igor i Vlado podcast“, u okviru kojih je gost bio crnogorski jedriličar Milivoj Dukić.

Imajući u vidu obavezu poštovanja standarda o komercijalnim AVM komunikacijama i njihovoj zastupljenosti u okviru emitovanih programskih sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje odgovornosti za kršenje Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.2. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-02.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. UP I 02-043/24-74/1 od 06.03.2024. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b) Pravilnika),

- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu/protivuslugu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona i član 13 st. 1 i 2 Pravilnika),
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 stav 1 tač. 17 Zakona i član 4 stav 1 tačka n) Pravilnika),
- telepromocija je oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 stav 1 tačka m) Pravilnika).
- zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika),
- komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda (član 88 Zakona),
- radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika),
- sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge (član 95 stav 1 tačka 2 Zakona i član 61 Pravilnika),
- kada je program sponzorisan u cjelini ili djelimično, mora jasno biti označen imenom, logotipom i/ili drugim simbolom sponzora, kao što je upućivanje na njegov/e proizvod/e ili njegovu/njegove uslugu/usluge ili njegov prepoznatljivi znak na primjeren način za programe, na početku, tokom i/ili na kraju programa (član 95 stav 1 tačka 4 Zakona i član 61 Pravilnika),
- pružalac AVM usluge je dužan da, na zahtjev Agencije, dostavi sve podatke, informacije i dokumenta koja su neophodna za obavljanje regulatorne funkcije u ovoj oblasti, u roku koji odredi Agencija, a koji ne može biti kraći od sedam dana (član 138 stav 3 Zakona),
- emiter je dužan da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi zaključeni ugovor o sponzorisanju programa (član 57 stav 2 Pravilnika).

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja i spise predmeta može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 14. februara 2024. godine u terminu od 22:18:48 do 23:21:21 sati (1 sat 2 minuta 33 sekunde) i 21. februara 2024. godine u terminu od 22:22:21 do 23:21:26 sati (59 minuta 5 sekundi) emitovao epizodu (u dva dijela) sadržaja „Igor i Vlado podcast“.

Predmetne emisije su dio serijala programskog sadržaja „Igor i Vlado podcast“, od pet epizoda, rađenih u cilju popularizacije olimpijskog sporta u Crnoj Gori.

Gost obje emisije je bio crnogorski jedriličar Milivoj Dukić. Voditelji su bili Igor Majer i Vlado Perović.

2. Na početku emisije od 14. februara 2024. godine, emitovana je najava kako slijedi.

Igor Majer: „Igor i Vlado olimpijski podcast“, epizoda: četiri, gost: Milivoj Dukić“;

Vlado Perović: „Uz podršku 'Lovćen osiguranja'“;

Igor Majer: „Tako je“;

Vlado Perović: „Tako je. 'Lovćen osiguranje' je naš partner koji je podržao ovaj podcast. Prva osiguravajuća kuća u Crnoj Gori, koja je danas lider na tržištu osiguranja, Iгоре. Brend koji brine o nama, našoj imovini i svim našim potrebama, a prije svega brine o zajednici, Iгоре i podržava zdrave stilove života koje ti praktikuješ“;

Igor Majer: „Tako je“;

Vlado Perović: „Baš kao i mi, pa smo zato i odlučili da zajedno pokrenemo ovaj specijal, da započnemo olimpijsku godinu na pravi način, da približimo šta znače olimpijske igre i olimpizam.“

Igor Majer: „I ne ide nam loše.“

U nastavku je emitovan razgovor sa gostom o njegovim počecima, dostignućima, tehničkim karakteristikama, uslovima i klasama u jedrenju, te predstojećem učešću na Olimpijskim igrama.

Na kraju programskog sadržaja, u donjem lijevom uglu ekrana, u periodu od 23:17:29 do 23:19:32 sati (2 minuta 3 sekunde) emitovana je grafička insertacija: „Nastaviće se...“, a nakon kratkog podsjećanja (džingla) na programski sadržaj u trajanju od 5 sekundi i grafička insertacija: „Gledaćete...“, u periodu od 23:19:37 do 23:20:54 sati (1 minut 17 sekundi). Potom je uslijedila odjavna špica i kraj programskog sadržaja.

3. Emiter je 21. februara 2024. godine, u periodu od 22:22:21 do 23:21:26 sati (59 minuta 5 sekundi) emitovao, kako je i najavljeno u prethodnoj epizodi, nastavak razgovora sa gostom Milivojem Dukićem.

U periodu od 23:14:08 do 23:15:15 sati (1 minut 7 sekundi) emitovan je dio razgovora kako slijedi:

Vlado Perović: „Kaže, 'Lovćen osiguranje' ti poklanja vaučer za kupovinu polise osiguranja. O vrijednostima nećemo. Imamo ovdje neke interesante ikonice (prim. aut. 1 odnosi se na vaučer koji drži u ruci). Inače, sponzor specijala 'Lovćen osiguranje', Milivoje da znaš, poklanja vaučer za kupovinu polise osiguranja, a sami možete da izaberete, ovaj, šta želite da osigurate. E sad, ima ono, dal' će to biti dom...“;

Igor Majer: „Tako je“;

Vlado Perović: „Znači, dom u kojem živite, da li želite da osigurate Vaš trotinet ili bicikl...“;

Igor Majer: „A znam da voziš bicikl“;

Igor Perović: „Dobro, ili ćete, prije nego što krenete na put, zaštititi se od nepredviđenih okolnosti, uz putno zdravstveno osiguranje, i to je opcija, jel?“;

Igor Majer: „A to ti opet valja i za Pariz, Barselonu, tako je...“;

Vlado Perović: „Tako, i šta god da odaberete, nećete pogriješiti, jer imate izbora koliko volite, sa 'Lovćen osiguranjem' koji brine o Vama. Tako da, ovaj, evo, ispred porodice 'Igor i Vlado podcast', direktor (prim. aut. 2 prosljeđuje vaučer kolegi Igoru Majeru)“;

Igor Majer: „I 'Lovćen osiguranja', ja ti ovo samo dodajem“;

Vlado Perović: „Potpisnik na svim računima, Igor Majer, eto tako“;

Milivoj Dukić: „Hvala, puno hvala, puno hvala“;

Igor Majer: „Al' ovo je stvarno jedna, jedna, po meni, makar...“;

Milivoj Dukić: „Super stvar“;

Igor Majer: „Fantastična, fantastična ideja i 'Lovćen osiguranja', naravno, i Crnogorskog olimpijskog komiteta, da kroz ovaj mini serijal od pet podkasta malo približimo olimpizam.“

Na samom kraju programskog sadržaja u periodu od 23:20:18 do 23:20:59 sati (41 sekunda)

Igor Majer: „Evo, za sami kraj, fala još jednom 'Lovećen osiguranju', fala Crnogorskom olimpijskom komitetu, fala nama dvojici što smo, opet, ovo iznijeli na najprofesionalniji mogući način“;

Vlado Perović: „Tako je“;

Igor Majer: „Stvarno sam preponosan na ovu našu saradnju. Vlado, svaka ti čast“;

Vlado Perović: „Hvala, je li? Ovo mi je reko jednom u životu, tačno će biti nešto sad“;

Igor Majer: „Tačno i zadnju put (nerazumljivo/smijeh), ovaj, tako da završavamo i četvrtu epizodu 'Igor i Vlado olimpijskog podcasta', uz...“;

Vlado Perović: „Tako je i imamo obećanje da ćemo u posljednoj epizodi ugostiti predsjednika Crnogorskog olimpijskog komiteta Dušana Simonovića. Tako da će to biti interesantna završnica“;

Igor Majer: „Finale, svih finala...“;

Vlado Perović: „Tako je“;

Igor Majer: „Jel' se to tako kaže, finale svih finala?“;

Vlado Perović: „Tako je, tako je, tako je“;

Igor Majer: „Dobro, završavamo četvrtu epizodu 'Igor i Vlado olimpijskog podcasta', uz stari crnogorski pozdrav 'Aj prijatno'.“

4. Tokom emitovanja kadra gdje je u prvom planu prikazan g. Milivoj Dukić, na zidu, sa desne strane bila je istaknuta tabla sa natpisom „*Lovćen osiguranje A.D.*“, a ispod logoa kompanije tekst sljedeće sadržine: „*Sve će biti u redu*“. Prilikom prikazivanja širokog kadra iz studija, na zidu iza voditelja nalazile su se četiri table pri čemu je na jednoj bio istaknut naziv i logo Crnogorskog olimpijskog komiteta, na drugoj „*Lovećen osiguranja A.D.*“, a na preostale dvije, takođe „*Lovćen osiguranje A.D.*“, s tim što se sa preciznošću ne može reći o kojoj ponudi/sloganu je riječ.
5. Na početku programskog sadržaja emitovano je zvučno i grafičko obavještenje o postojanju plasmana proizvoda sljedeće sadržine: „*Program koji slijedi sadrži plasman proizvoda*“.
6. Predmetni segmenti programskih sadržaja mogu se smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku programa, jer su u njima predstavljene informacije od značaja samo za određenu kompaniju (privredno društvo „*Lovćen osiguranje*“ A.D.), a koje su se odnosile na njenu ponudu i dostupnosti njenih usluga na tržištu (osiguranje doma, trotineta, bicikla, putno zdravstveno osiguranje).
7. Zbog izostanka adekvatnog označavanja tih segmenata kao telepromocije, navedeni djelovi predmetnih programskih sadržaja mogu se smatrati prikrivenom komercijalnom audvizuelnom komunikacijom, odnosno prikrivenim oglašavanjem konkretnog subjekta (privredno društvo „*Lovćen osiguranje*“ A.D.) sa jasno promotivnim elementima (ponuda, društvena odgovornost, ugled i sl.).
8. Postojanje prikrivenog oglašavanja u predmetnim segmentima (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagladati na osnovu nekoliko elemenata i to:
 - predstavljen je konkretni poslovni subjekt (privredno društvo „*Lovćen osiguranje*“ A.D.), odnosno ponuda njegovih usluge, na način da se preporučuje njihova kupovina i korišćenje.
 - voditelji su preuzeli ulogu prezentera subjekta (sponzora) i njegove ponude i obraćali se gostu emisije i gledaocima kao potencijalnim korisnicima i kupcima njegovih usluga („*Tako je. 'Lovćen osiguranje' ... naš partner koji je podržao ovaj podcast. Prva osiguravajuća kuća u Crnoj Gori, koja je danas lider na tržištu osiguranja, Igore. Brend koji brine o nama, našoj imovini i svim našim potrebama, a prije svega brine o zajednici, Igore i podržava zdrave stilove života koje ti praktikuješ*“, „...„*Tako, i šta god da odaberete, nećete pogriješiti, jer imate izbora koliko volite, sa 'Lovćen osiguranjem' koji brine o Vama*“... „*Fantastična, fantastična ideja i 'Lovćen osiguranja', naravno, i Crnogorskog olimpijskog komiteta, da kroz ovaj mini serijal od pet podcasta malo približimo olimpizam*“...).

- analizirani programski segment mogao je dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovodenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se predstavljaju ponuda i prednosti kupovine usluga privrednog društva „Lovćen osiguranja“ A.D., u okviru uredničkog sadržaja kakav je emisija „Igor i Vlado podcast“ .
- 9. Na navedeni način, emiter je zanemario obavezu da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.
Jer, kod sponzorstva, promocija sponzora (imena, robe/usluge, aktivnosti) je posredna i ograničena samo na identifikaciju, odnosno označavanje sponzora, koje mora biti primjereno. Time što je prostor u kojem je sniman razgovor opremljen na način da se tokom kadriranja gosta u kontinuitetu može vidjeti naziv, slogan i logo sponzora, emiter je na neprimjeren način vršio njegovo označavanje.
- 10. Emiter nije dostavio ugovor o sponzorisaniu predmetnog programskog sadržaja i time prekršio obavezu da, na zahtjev Agencije, dostavi akt kojim su regulisana njegova prava i prava i obaveze u vezi sa sponzorisanjem.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-02, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja prekršio čl. 85 stav 1, čl. 88, čl. 89 st. 1, čl. 95 st. 1 tač. 2 i 4 i 138 stav 3 Zakona i čl. 13 st. 1 i 2, čl. 37 st. 1, čl. 58 st. 1 i čl. 61 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Drugi program Televizije Crne Gore“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, generalnom direktoru
- Javnom preduzeću „Radio Televizija Crne Gore“, direktor Televizije Crne Gore
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za nadzor nad radom pružalaca AVM usluga
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za zajedničke poslove

Pripremila: Marija Baykal MB

Odobrila: Jadranka Vojvodić JV